

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 23.

Közös ünnep.

Ünnep van városunkban, igazi átértett örömnappal. A katonaság ünnepének készült, az egész város ünnepe lett.

A bibornok püspök palotáján ünnepi zászló hirdeti a szíves vendéglátást, az utcák zászló díszben pompáznak, a nép éljenzi az érkező katonai vendégeket, úgy érez együtt az egész város a katonasággal.

A katonai rendezőség a tőlük megszokott figyelemmel és udvariassággal járt el az ünnepély rendezésénél, kezdettől fogva a polgárság iránt, a polgárság mindenben hozzá járult, hogy minél fényesebb keretet adjon a jubileum ünnepélyéhez és minél nagyobb méretűvé tegye azt.

Dicső multu ezred tartja itt jubileumát. Ósdi, tépelt hadi zászlója mesés tényekről beszél — az ezred hős tetteiről. A király bizalma soha sem csalódott ebben az ezredben, hű volt mindig s a király kardbojtja sehol sem ragyogott fényesebben, mint a Vilmos huszárok kardjain, kik diadalról, diadalra vitték.

Schauroth ezredes neve az 1799-iki harcoknál, Meskó József őrnagynak, a Mont-Cenis hágó alatti mesébe illő hősi tette, Mihályfalvi Rekény kapitány Orosz-

országban példátlan dicsőséggel ragyognak. De altsíztjük is úgy viselkedtek, hogy a történelem örzi neveiket.

Timkó tizedes, Jánossy Pál tizedes, Terlanday tizedes, Kaufmann káplár, Fischer Lipót őrmester csodás hősiességük által mindenkor nagy nevékké lettek.

Most ünnepük, százéves jubileumok alkalmával élénken áll emlékezetünkben az ezred egész dicső multja és őszintén érezzük az örömet, hogy ez az ezred Nagyváradon van.

Városunk nagyon tudja becsülni a katonai erényeket. Fekvése az ország egyik legfontosabb hadászati pontjává tette és nehéz csatákat látott századokon át. Régi vára sok gyász és dicsőségről tud regélni. Alapítója és patronusa az akkori világ első hőse, a világ összes nemzetéből álló kereszties had választott vezére volt.

Ez a hadi emlékekben nagy multu város át tudja érezni a haza hős katonáinak ünnepét, részt kíván az egyik legregibb és dicsőbb ezred örömnepéből s a katonaságra felhangzó éljenti a szív kiáltja.

Isten hozta az ünnepre érkezett vendégeinket s az új században új mesés dicsőséget árásszon derék huszár-ezredünkre.

* * *

A Vilmos huszárok jubileuma.

Ez év a közös hadsereg ezredeinek jubilaris esztendeje. A mult század leáldozásainak utolsó éveiben egymás után szervezték a magyar ezredet, s nem kevesebb mint 12 gyalog és lovas ezrednek vetették meg alapját a haza és trón védelmére.

De alig van ezred a most százados fennállásukat ünneplők között, mely olyan dicső multra tekinthetne vissza, mint a 7. Vilmos huszárezred.

Magyar vitézségben, fényes hadi tettekben gazdag az ezred története.

A jubileumi ünnepség tulajdonképpen tegnap kezdődött a magas vendégek érkezésével.

Az ünnepségre vonatkozólag a következő tudósítást adjuk:

A város diszitése.

Nagyvárad város polgársága osztozik a kiváló ezred fényes ünnepségének örömeiben.

Tegnap reggel a város főbb utcáin a házakat fellobogózták, különösen a hol a magas vendégek elvonulnak.

A középületek közül fel vannak lobogózva a vármegyeház, a Széchenyi szálloda, a városház, a honvéd-laktanya, a román szeminárium, Orsolya zárda stb.

A vasúthoz vezető és a püspöki lak melletti utakat rendezték, tisztították.

A Ferencz József laktanyában a tribünt elkészítették, szőnyeggel vonták be, zöld gallyakkal diszitették. A lovas játékok környéke igen jó benyomást tesz a szemielőre, ügyes elrendezésével.

A főherczeg elmaradásának oka.

Városszerte sajnálatot keltett a tegnapi lapok azon közlése, hogy Ottó főherczeg Ó

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Vilmos huszár-ezred története.

Az ezred keletkezése.

Ez év július 1-én volt száz esztendeje annak, hogy az V. hadtest 3 számú Ferdinánd, 4-ik Vécsei, 6. számú Blankenstein és 10-ik számú Mészáros-huszárezredeiből a 7-ik számú jelenleg II. Vilmos német császár nevét viselő huszárezredet, mely mult évtől kezdve Nagyváradon állomásozik, megalakították Verőczen.

Az a fentebb említett 4 huszárezred, melynek egy-egy negyed részéből az új huszárezred létesült, mindegyike hosszú dicső multtal bírt már ezelőtt 100 évvel is így már szomorú dicsőség teljes jövő várakozott az új ezredre is, melynek legelső tulajdonosa: Liechtenstein János herczeg tábornagy volt, ki alatt rögtön első szereplésével beigazolta az ezred, hogy a régi dicső szellem lengi át az ő sorai-ban küzdő katonákat is.

A megalakulás után alig egy hónap mulva, augusztus havában, az ezredet Karinthiába vezényelték honnan 1799 márczius havában az olasz-osztrák hadjáratba indultak, hogy megkapják a vérkeresztiséget.

1799. április 5-én a Verona melletti ütközetben történt meg a vérkeresztiség. Az ezred akkori, illetve legelső ezredese: Báró Schanroth maga vezette katonáit. Az olasz gyalogság rendkívül nagy számban támadólag közeledett az osztrák hadsereg azon része felé, melyben a

Vilmos huszárok is beosztva voltak. A helyzet kritikus volt. Báró Schanroth, hogy magát és ezredét kitüntethesse, arra vállalkozott, hogy a mindjohban előrenyomuló olaszokat széjjel veri. Az engedélyt megkapván, oly kitűnően oldotta meg feladatát, hogy nemcsak keresztül törte az olasz gyalogság hadsoraikat, hanem 200 katonát foglyul ejtett, 4 zászlót elhódított s az utána nyomuló osztrák hadtestnek a már-már ingadozó győzelmet könnyű szerrel lehetővé tette.

Az első huszárbravur.

Erre a kezdetre méltó volt a folytatás is. Cassano olasz város mellett megcsinálták az első huszárbravurt. Egy éjjel hirtelen lovastul együtt át usztak az Adda folyón s a tuloldalra állomásozó francziákat váratlanul megtámadták úgy, hogy a meglepetésben fejüket vesztő francziák gyors visszavonulásra kényszerültek, hogy fegyvereiket megmenthessék. A futó francziákat elhagyván, egyenesen Turinba vonultak, részt vettek a Novi mellett vívott véres csatában s az ellenség üldözése közben egészen a Col de Tateria, nevű olasz hegységig hatoltak, hogy bebizonyítsák miszerint a valódi huszár előtt nem létezik semmiféle akadály és hogy az Alpok hófedte tetőin ép úgy áthatolnak, mint a mezők bársonyos szőnyegén vagy a ringó buzaxalászos földeken.

A XIX. század legelső esztendejét olyan dicső tettel avatták fel, mely az ujjabkori hadászati történelemben is pártját ritkítja.

A 7-es huszárok egy százada ugyanis Meskó Sándor őrnagy vezetésével, ki 1801-

ben a Mária Terézia rend lovag, 1809-ben pedig commandeur-keresztjét kapta meg, alig pár száz emberével a legnagyobb téli hidegben a Monte-Cenis hegyen 2066 méter magasságban levő olasz erődöt meghódította s 1800. április 8-án a városban tartózkodó 1200 katonát foglyul ejtette. Ebben az időben azoknak a híres hegyutaknak, melyeket csak a legutóbbi évtized modern technikai vívmányai segítségével vétele és milliónyi áldozatok folytán sikerült létrehozni, még alig volt nyoma is. A kicsiny, de elszánt huszárcsapat jégben, hóban és csontig ható hidegben kuszott fel a járhatatlan keskeny hegyi utakon lovastól együtt. Körülbelül olyan fáradsággal és nélkülözések közt, mint egykor Hannibál az Alpeseken át. Halálos fáradságok daczára az erőd pár nap alatt birtokukban volt.

I. Napoleon idejében.

Ez után a csodás huszárbravur után rövid pihenést tartva az ezred Modena és Saint-Michel felé indult. Váratlan gyors megjelenésük oly nagy félelmet gerjesztett, hogy a Dijonban állomásozó tartalék-franczia csapatokat is alarmirozták, melyből Chamborg és Grenoble franczia város felé erős csapatok lettek kiküldve, hogy a huszárokat körül fogják. Ezek azonban gyorsabbak voltak s mielőtt a kiküldött csapatok csak meg is pillantották volna őket, megelégedve az elért eredménnyel, éllelmi szerekkel magukat bőven ellátva visszavonultak, még pedig ismét a Mont-Cenis-i szoroson által és Suza mellett megállottak.

Fensége közbejött akadályok miatt nem jöhetett el az ünnepélyre s személyes jelenlétével nem emelhetette annak fényét.

A főherceg elmaradásának oka, mint később sajnosan értesültünk, Ő Fenségének betegsége, amely miatt orvosai nem engedhették, hogy a Fenséges ur kitegye magát az utazással és az ünnepekkel járó fáradalmaknak.

Tegnap ismételve két sürgöny érkezett a Fenséges urtól, a melyben bővebben meg van okolva az ünnepélyről elmaradása.

Az egyik *Reichenanban* reggel 8 óra 35 perczkor adatott fel az ünneplő huszárezredhez s 9 óra 25 perczkor érkezett meg.

Ebben élénk sajnálatának kifejezése mellett értesíti az ezred tisztikarát, hogy erős bélkatarhusa miatt volt kénytelen lemondani utazásáról Ő Fensége, s erős levegő változtatásra van szüksége.

A másik sürgöny *Singerin-Nasswaldban* tegnap 2 óta 45 perczkor adatott fel dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur Ő Eminenciájára címére s 4 óra 45 perczkor érkezett Nagyváradra.

Ő Fensége ezen táviratában ismételten kifejezi nagy sajnálatát, hogy nem jöhet, mert erős bélkatharust állván ki, az orvos megtiltotta az utazást, a mi felé pedig oly nagy örömmel tekintett.

A magas vendégek érkezése.

A lapokban előre jelezve volt, hogy a magas vendégek közül *Don Miguel* braganzai herceg és az ezred tulajdonos II. *Vilmos* német császár képviselőjében *Schwarzkoppen* ezredes a szombat esti gyorsvonattal érkeznek Nagyváradra.

Már délután 5 órakor nagy közönség hullámzott a vasutállomáshoz vezető utcákon. Sűrű tömegekben vonultak ki a pályaudvarra s az utca két oldalán tömör sorfalat képeztek.

A megérkezési idő közeledtével mind sűrűbben érkeztek ki a pályaházhoz a magasrangu katonatisztek s a jubiláló ezred tisztikara.

Festői látványt nyújtott a tarka csillogó

egyenruhák sokasága. A csinos huszárcsákó mellett jól festett a dragonyos sisak és a zöldtollas tábornoki főveg.

A magas vendégek fogadására megjelentek a bibornoki palotából *Széchenyi* Jenő kanonok, *Felser* Antal pápai káplán, püspöki titkár és *Szemethy* Géza szentszéki jegyző; a katonaság részéről: *Schwitzer* Lajos altábornagy, hadtest parancsnok, *Pokorny* Hermann altábornagy, dandárnok, *Benkő* József tábornok, *Rieger* Emil ezredes, a 7. lovas dandár parancsnoka, *Ströhr* Adolf ezredes, ezredparancsnok, továbbá a huszárezred összes tisztjei. Az összes tisztetek teljes díszben voltak, rendjeleikkel.

A rendőrség őrszemei a Főutezán és a vasut előtt díszben voltak felállítva.

A vasut állomáson *Gerő* Ármin hely. főkapitány, *Szabó* Gábor rendőrbiztos és *Faludi* Soma őrmester tartották fenn a rendet.

Hét óra után pár perczel, a rendes időben pontosan futott be a budapesti gyorsvonat a pályaházba.

A közönség azt hitte, hogy a magas személyiségek katonai egyenruhában lépnek ki a kupéból, de csalatkoztak.

Ugy a *braganzi herceg* mint *Schwarzkoppen* ezredes polgári, uti ruhát viseltek.

Meglepte a tisztikart, hogy az első perczben nem látták sehol a német császár képviselőit, pedig biztosan tudták, hogy ezzel a vonattal érkezik meg.

Pár percz múlva a közönség sorai között jutott a várva-várt magas vendég a tisztikarhoz. Első sorban *Schwitzer* hadtestparancsnok mutatkozott be a braganzai hercegnek és *Schwarzkoppen* ezredesnek, azután tisztetek és az ezred tisztikara mutatta be magát egyenkint. Mindkét magas vendég váltott néhány szót az egyes tisztetekkel.

A braganzai herceg alacsony, széles vállu, barna férfiú; szürke uti ruhát, világos nemez kalapot viselt.

Schwarzkoppen ezredes magas, karcsu ember; angolszöke; egészen javakorbelt férfiúnak látszik. Haja rövidre nyírott vöröses szöke. Egyszerű barna uti ruhát, barna kemény kalapot viselt. Beszéde berlini kiejtésű.

A bemutatkozások után a bibornoki udvar kocsijára ültek s a rezidenciába hajtottak.

Az első kocsiban a *herceg* és *Schwarzkoppen*, a másodikban *Schwitzer* és *Pokorny* altábornagyok, a harmadikban *Felser* Antal és *Szemethy* Géza ültek. A többi tisztetek bérkocsikon hajtottak a városba.

Ő Eminenciája a rezidencia lépcsőházában fogadta kitünő vendégeit s rövid pár szó kölcsönös üdvözlés után lakosztályaikba kísérte őket.

A gyorsvonattal még több magas vendég érkezett az ünnepélyre. És pedig *Durmann* Antal altábornagy, *Rohonczy* Lőrincz altábornagy, *Lónyay* Albert cs. és kir. kamarás, huszárezredes, *Mariansik* Ármin huszár alezredes, *Bacsák* Zsigmond huszár alezredes, *Gibara* György arcier-testőrkapitány, *Rohonczy* György altábornagy, gr. *Zichy* Károly kamarás, honvéd huszár kapitány, gr. *Ráday* Gedeon kamarás, tart. hadnagy, *Floch* tart. hadnagy, br. *Döry* László, *Drasche* ezredes.

Az éjjelre volt jelezve gróf *Zichy* Henrik cs. és kir. kamarás, Ottó főherceg szolgálattevő tisztjének érkezése. Gr. *Zichy* szintén a a bibornok vendégeként a püspöki palotába száll s így három vendége lesz Ő Eminenciájának.

Bibornok ur Ő Eminenciája szolgálatára gr. *Szapáry* József cs. és kir. kamarás, főhadnagy, *Schwarzkoppen* ezredes szolgálatára pedig gr. *Bréda* Viktor huszárcapitány van ki-rendelve.

A két magas vendég megérkezésük után átöltöztek katonai egyenruhájukba és pedig *Don Miguel* braganzai herceg Ő kir. Fensége a Vilmos huszárok ezredesi egyenruháját, *Schwarzkoppen* az ezred tulajdonos német császár Ő Felsége képviselője pedig a Ferencz császár nevével viselő 2. sz. gránátos gárdeezrednek — melynek parancsnoka — fényes egyenruháját öltötte magára. Mindketten felrakták rendjeleiket.

Este a szük körű vacsorán a magas vendégeken kívül résztvettek még gróf *Bréda* Viktor és báró *Berg* Herman huszárcapitányok a Vilmorezredben.

1800 június 14-én volt a híres Marengó-i ütközet, melyben az ezred szintén részt vett, feladata azonban csak annyi volt, hogy egy Aguiból közeledő francia ezredet szétoszlasson, mi teljes mértékben sikerült is.

Ezután a mincio folyó mellett vesztegeltek, de a Sillionze és a Coldiero melletti ütközetben újra ott látjuk őket, hol szintén tevékeny részt vettek. A nemsokára elkövetkezett békekötés után az egész ezred Sziléziába lett vezényelve, hol egész 1805-ig állomásozott egy kis porosz városban.

1805-ben a Kienmayer tábornoszernagy vezetése alatt levő hadtesthez lettek beosztva s résztvettek a Neuburg közelében a Duna mellett vívott ütközetben két zászlóaljjal és győzedelmesen küzdöttek meg a Vandamme francia tábornok vezetése alatt elővonuló francia sereggel, sőt Hotzheim mellett ők támadtak meg egy ott időző francia vadász ezredet. Itt megállottak s bevárván a hadtest zömét, mint hátulsi védcsapat a hadtest balszárnyának védelmére lettek kiszemelve. Ezen feladatukat rendkívül kitartással és ügyességgel hajtották végre.

Minthogy azonban már ekkor híres volt arról, hogy a hegyi ütközetekben mily bámulatos eredménnyel vesznek részt, az egész ezredet újra a hegyi csapatokhoz osztották be.

Ugyanez év november havában szakadatlan menetelésben rendkívül rossz utakon voltak kénytelenek Salzburgból Ausseé klimatikus gyógyfürdőn keresztül az Enn folyón keresztül az Enn folyó völgyébe s innen az 1760 méter magas Tauern hegyen át Judenburg

mellé vonulni, hol november 11-én véres csatát vívtak a francziákkal, kik már ekkor egész Leobenig értek, közel Bécshez s komolyan veszélyeztették az osztrákok fővárosát. Az ütközet a francziák vereségével végződött s a 7-es huszárok ismét számos ellenséges katonát ejtettek foglyul.

Az 1809-ik év ismét új babérokat fűzött az ezrednek már akkor is dicső győzelmi koszorújába. Az ezred a báró *Hiller* tábornok vezetése alatt levő hadtesthez osztatott be s részt vett az Amberg, Landgihut, Ebelsberg és közvetlen Bécs mellett vívott ütközetben. — A Bécs kapui előtt vívott csata nagyon emlékezetes volt a bécsieknek. A francia hadsereg előcsapatái már Máriahilf (jelenleg az V. kerület Bécsben) első házaira tüzeltek, mikor a 7-es huszárok 4 eskadronja kirozott Bécsből s őket megszalasztotta. Ugyanez évre esik a híres Schwarzen-Lacken szigeti ütközet is, melyben huszáraink szintén tevékeny részt vettek.

Az ugy hadtörténeti mint politikai tekintetben rendkívül nevezetes asperni csatában, melyben az ezred tulajdonosa: Liechtenstein János herceg a lovasság feletti fővezénylete birt, az ezred nem vett tevékeny részt, mert hadászati tekintetből nem került reá a sor.

A Wagram melletti ütközetben azonban, melynek véres győzelmi babérja I. Napoleon homlokát koszorúzta s melynek emléke a párisi »Hotel des Invalides« kupolája alatt nyugvó »Jagy császár« kriptáját köralakban övező márvány kockákban is meg van örökítve, az ezred kireparálta akarata elleni tétlenségét. Egy 8 ágyuból álló francia tüzér-batteria valóságos

golyózáport árasztott az osztrák hadseregére. Egyszerre csak előrugtatnak a sűrű füstfelhőből a »Liechtenstein huszárok« és vérfagyasztó trombita rivalgás mellett örült sebességgel csapnak rá a lövöldöző 8 francia ágyura. A ki-rendelt francia tüzekeket pár percz alatt lekasabolják, az ágyuk elébe fogják lovaikat s egy negyed óra múlva diadal rivalgás mellett vonulnak vissza az osztrákokhoz, honnan pár percz múlva a francziák saját ágyui ontják a halálthozó golyókat vissza a Napoleon seregére.

Ez a hallatlan s szinte esztelen bátorsággal végrehajtott tett maguknak a francziáknak is elismerését vívta ki, kik a győzelem után a legnagyobb dicsérrel emlékeztek meg a derék huszárokról. — Két év előtt volt ennek a dicső ütközetnek az emléke, melyet egy bécsi zeneszerző egy »Wagram induló« című darabban örökített meg s melyet maga Ő Felsége is elfogadott az ezred hivatalos indulójául.

A Wagram melletti csatát rövid béke követte. 1812-re esik Napoleon híres orosz téli hadjárata. — Az ezredet a Schwarzenberg herceg tábornagy vezetése alatt álló hadtestben osztották be. Az ezen évben uralkodó rettenetes hideg idő daczára az ezred márczius havában az ölnyi magas hóval borított Kárpátokon keresztül hatolt s iszonyu fáradság után 1812. év október 8-án átlépte az orosz határt, utközben számos ütközetben véve részt, igen gyakran 24 Réaumur fokos hidegben, hihetetlen nélkülözések közt haladva csak előre. Az ezred egész Bialystoa orosz városig hatolt a legmesszebb pontig Európa észak-keleti részén, hová idáig osztrák katonák valaha eljutottak. Napo-

A vacsora végén Ő Eminenciája salonjába vezette a társaságot s ott hallgatták a 37. gyalogezred által adott kitűnően sikerült szerenadot, melyet nagy közönség hallgatott végig.

Mig a József ezred zenekara csengőbongó vig zeneszóval a bibornoki lak elé vonult, a vársánczon megszólaltak az ágyuk s üdvölvéseket tettek.

*

Az ünnepség két érdekes pontja lesz a ma délutáni lovas-játék és a holnap hétfőn délután a Fácános melletti Micske majornál rendezendő nagyszabású lófuttatás.

A lovas-játék egyes pontjait már jó idő óta gyakorolják a kaszánya udvarán és a fedett lovardában. A bravuros lovas mutatványokon kívül szerepelni fog egy csapat számára is, bizonyára élénk derűtség között.

A lovas-játékokból különben tegnap tartották meg a főpróbát. Minden úgy ment mint a karikacsapás.

Valóban érdekes lesz a játék minden egyes pontja.

A hétfői lóversenyre is minden előkészület meg van téve. Tegnap Gerő Ármin hely. rendőrkapitány és a központi főszolgabíró kinnt jártak a verseny pályánál, hogy megállapítsák a pálya körül felállítandó csendőr és katonai őrszemek helyeit.

A bibornok vendégeinek lakószobái.

Nagyvárad ősi püspöki palotája sokszor fogadott be falai közé magas vendégeket. Nem egyszer koronás fők, fejedelmi családok tagjai foglalták el pompásan berendezett, lakályos termeit.

Jelenleg szintén magas személyiségek: Don Miguel braganzai herceg és a hatalmas német császár Ő Felsege képviselője: Schwarzkoppen ezredes vannak elszállásolva a palotában, mint a bibornok magyaros szivességgel fogadott vendégei.

A branzai herceg Ő Felsege a palotának a Schlauch-térre néző sarok lakosztályát foglalja el az emeleten.

A tágas előszoba padozatát nehéz keleti szőnyeg borítja. A falakon körül sok karu tartókban vannak elhelyezve a gyertyák.

A szalon nehéz szőnyegein remek sárga brokat selyem fotelek, pamlagok, remek művésztal, vannak elhelyezve, izléses összhangban.

A mellette levő sarok terem butorzata szürkés zöld selyem. Minden darab egy-egy kárpitos remekmű.

Ebből egy alkovenszerű tágas fülkébe lépünk, hol a herceg részére berendezett ágy van. Felette a falon az egyik oldalon az Üdvözítő, a másik részén a Szűzanya a kised Jézussal.

Ebből a lakosztályból pompás kilátás nyílik a városra.

Schwarzkoppen lakosztálya szintén a palota ezen részén van, kilátással a Muzeum felé. A bejárat a nagy díszteremből vezet be az egy szobából álló lakásba.

Az egész szoba talapzatát a szemnek jól eső kék selyem kárpit borítja.

A butorok szintén ilyen színű nehéz selyemmel vannak bevonva, az ágygyal együtt, mely ugyanitt van felállítva. Az íróasztalon teljes író készlet.

Az ünnepségek sorrendjei.

A jubileumi ünnepély lefolyásának egyes mozzanatait már közöltük. Olvasóinkra tekintettel azonban röviden még ismertetjük.

Ma, vasárnap reggel 8 órakor a székesegyházban dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur szent misét mond, hogy hálát adjanak Istennek az elmúlt században nyújtott kegyelemért.

A szent mise alatt a József ezred zenekara egyházi énekek zenéjét adja elő.

Az isteni tiszteleten az egész ezred teljes díszben jelen lesz, a templom előtti téren felállítva.

Délután 4 órakor kezdődik a Ferencz József laktanya udvarán a lovas-játék, a következő műsorral:

1-ső kép.

Toborzás a pusztai csapásokban.

2-ik kép.

A Ferdinánd főherceg-, Vécsey-, Blankenstein- és Mészáros-huszárok diszlovaglása, ezredünk összeállítását a nevezett ezredek két-

két századból jelképezvén, 1798. évben, chernelházi Chernel kapitány és 24 lovas.

3-ik kép.

Jeu de barre (szalag-fogás) bemutatják az ezredbeli altisztek és huszárok mai egyenruhájokban.

4-ik kép.

A Lichtenstein-huszárok egy szakaszának gyakorlatai. 1806-ik évben. Széchényi gróf főhadnagy és 24 lovas.

5-ik kép.

A Frigyes Károly-huszárok diszlovaglása, 1865-ik évben. Iglér hadnagy és 24 lovas.

6-ik kép.

Vivás lóháton, bemutatják ezredbeli altisztek és huszárok mai egyenruhájokban.

7-ik kép.

150 lovas diszfelvonulása (beletudva a fentemlített történelmi csoportokat és az ezred lovasított harsona-zenéjét) az előbb nevezett tisztek és Ulm báró, Klingspor báró és Berg báró kapitány közreműködésével.

Az egyes képek zenekíséretét a József főherceg nevét viselő cs. és kir. 37-ik számú gyalog-ezred zenekara eszközöli.

Este 7 órakor a tisztikar lakomája megy végbe a keresk. csarnok dísztermében.

Hétfőn délután 3 órakor lesz a lóverseny és este a tisztikar dísz lakomája a csarnokban, melyen tartják a tósztokat is. Mindkét fényes lakomát pazar kiállításban Czeglédy Sándor, a Püspök fürdő bérletje és Kovács László vendéglős szolgálják ki.

A lakomák alkalmából a kereskedelmi palota lépcsőházát és a dísztermet pálmákkal gazdagon feldíszítette Jelének Ferencz műkertész.

*

Figyelmeztetés.

A helybeli cs. és kir. 7-ik huszár ezrednek folyó hó 25-én hétfőn délután a »Micske« pusztán tartandó lóversenyre a kocsiközlekedést biztosítani ohajtván, ennelfogva úgy a magán mint a bérkocsik részére a következő utirány jelöltetik ki:

Kimenet újváros felől:

1. Szt.-János, 2. N.-Fürdő, 3. Széles, 4.

leon a moszkvai szörnyű tüzvész után visszavonulván, a 7-es huszárok is marsot fújtak s visszatértek Ausztriába.

Az 1813. és 1814-ik esztendő, mely szintén világtörténelmi hírrel bíró csaták emlékével van telehintve, emlékeztet a Vilmos huszárokra is. Az 1813-ik osztrák-francia hadjárat kezdetén Csehország északi határainak védelmeire lettek kiküldve, mely feladatát számos, nagyjából győzedelmes portyázásokkal és kirohanásokkal oldotta meg, míg végre szeptember végén az egész ezred Szászországba lett vezényelve.

A világhírű lipcei ütközetben a huszárok oly bátor magaviseletet tanúsítottak, hogy az egész hadsereg előtt felolvasott napiparancsban külön meglettek dicsérve.

Ezután az ezred Svájc határára indult, 1813 december 21-én átlépte Rheinfelden mellett a Krajna folyót és nagy gyorsasággal 8 nap alatt Genfben termett.

Olasz hadjáratok.

A Liechtenstein huszárok e bravuros menetelük után ismét a rideg alpesi hegyek közé lettek vezényelve, hol olyan feladatok megoldása lett rájuk bízva, melyek kivihetőségét még magok az ottani lakosok is lehetetleneknek nyilvánították, mivel rendkívüli kemény tél volt s az összes utakat teljesen befedte a 3-4 méter magas hó. De a huszár nem ismer lehetetlenséget, ha arról van szó, hogy »kivágja a becsületet.«

Röviden szólva: április 20-án a huszárok már Grenoble elfoglalták s egész május 1-ig

ott maradtak. Azután Lombárdián keresztül az egész ezred harmadszor is áthatott a montenisi szoroson, de most már nyári időben és Turin városába vonult mint új állomáshelyére.

Piemont fővárosát azonban 1815. január havában elhagyta az ezred. Mivel azon hadtest kötelékébe lett beosztva, mely Nápoly ellen indult.

A hófédte hegyek és a kemény orosz télen megedződött huszárok azonban megmutatták, hogy a déli olasz ég perzselő napsugarai sem képesek a huszárt feltartóztatni s miután S. Rémo mellett megint hősiességgel kitüntették magukat, már 22-én győztesen vonultak be Nápolyban.

De itt sem maradt sokáig a folytonos utazáshoz szokott ezred, mert a világ legszebb öblétől, melynek azurkék vizében a folyton füstölő Vezuv tükröződik vissza egész Itálián keresztül haladva Délfrancia országba: Lyonba masirozott a huszárság. Utközben Rómában is megállottak néhány napra, mely alkalommal a pápa áldásában is részesítette az örök városban időző huszárokat, kiknek nagy része magyar fiu volt.

Lyonból Felső-Ausztriába, majd Magyarországra lettek áthelyezve, hol egész 1831-ig időztek, ekkor azonban a pápai államban kiűző zavargás elfojtása végett újra Olaszországba mentek s Lombardiában maradtak egészen 1848-ig. Ezután ismét dicsőségteljes napok következtek. Santa Lucia, Vicenza, Sona Sommacampagna, Volta, Milano, Mortara és Novara mindmegannyi babérlevél e 7-es huszárok dus koszorújában. Nem szükséges e fentebb fel-

sorolt városok és faluk mellett vívott ütközeteket bővebben leírni. Ezek a nevek a világtörténelem legdicsőbb lapjaira vannak felírva, honnan már alig van ember, ki ne olvasta volna le őket!

1835-ben meghalt az ezred legelső tulajdonosa Liechtensten János herceg, ki 37 évig volt az ezred birtokosa.

A dicső multu ezred ezután a Tessino folyam partjairól az Arno folyam partjainak védelmére lett kirendelve, honnan a kis San Marino köztársaságba mentek, melynek vendégszeretét pár napig élvezték átvonulások alkalmából.

Ezután Bolognába mentek s néhány állomáshely változás után az 1859-iki olasz hadjárat kitörése Dél-Stájer országban találta őket.

Ekkor már Simschen huszároknak hívták őket. Simschen Károly tábornok, ezredtulajdonos nevével. — Az egész hadsereg mozgósítván, a 9-ik hadtestbe osztattak be s a »Vencze Görz« nevű kerület partvédelme bízott reájuk patrouille szolgálatot teljesítése által. Majd Solferinoba lettek vezényelve, de már későn értek oda, mert az osztrák hadseregnek csupán vereségét láthatták.

Az ezred 1866 óta.

A következő békeidőket egészen 1866-ig Galiczia északi részében töltötték, miközben az 1863-iki lengyel lázadás alkalmával nagyon sok érdemet szereztek maguknak a rend helyreállításával.

1866-ban az ezred tulajdonosává Frigyes Károly porosz főherceg neveztetett ki, ki a

N.-Temető, 5. Halász, 6. Szt.-Anna, 7. Fácán-sor utcákon át.

Kimenet olasz felől:

1. Szaniszló, 2. Peczkes, 3. Széles, 4. N.-Temető, 5. Halász, 6. Szt.-Anna, 7. Fácán-sor utcákon át.

A versenytérről visszajövet ugyanazon uton tartva, minden kocsi részére a N.-Peczkes és Szaniszló-utca jelöltetik ki.

Ezen kijelölt utirány pontos betartásáért az illető fogatok tulajdonosai felelősök.

Viteldij oda és vissza várakozással: Egy fogatnak részére 4 frt; kétfogatnak részére 6 forint.

Nagyvárad, 1898. évi július 22.

Rendőrkapitányság.

Európa aratása. A földművelésügyi miniszter kibocsátotta a külföldi vetések állásáról szóló jelentéseit. E jelentések szerint: Német és Franciaországban jó aratást várnak. Ez nem bír reánk oly nagy érdekességgel, mint a nagy exportu Oroszbirodalom. Erről azonban nem érkeznek kedvező hírek, mert a nagy birodalom keleti részében, továbbá délen Beszarábiában a termésviszonyok igen silányak, amit egyébiránt az eredményezett, hogy a múlt évben a silánytermés miatt rossz magot vetettek. A jelentésekből az tűnik ki, hogy kevés exportképes állam lesz a jelen gazdasági évben.

A háború.

Budapest, jul. 23. (Saját tud. táv.) Havannából sürgönyzik: Blanco tábornagy kiáltványt bocsátott ki, a mely azt mondja, hogy Santiagonak az amerikaiak által történt elfoglalása stratégiailag semmi jelentőséggel nem bír. Nem lesz tehát semmiféle befolyással Spanyolország jövőbeli hadviselésére, a mely Spanyolország sorsát elfogja dönteni.

A spanyol hadsereg még gyöngítetlen és harcolni vágyik az amerikaikkal. Blanco tábornagy annak a reménynek ad kifejezést, hogy a hadsereg, dacára a sok veszélynek és akadálynak, alkalomadtán mégis győzedelmeskedni fog.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) Hongkongból sürgönyzik: A felkelők meg-

támadták Manilát, de visszaverték őket. 500 embert vesztettek. A spanyoloknak 50 halottjuk és sebesültjük van. A második támadást hasonlóképpen visszaverték.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) Hongkongból sürgönyzik: A transatlanti társaságot felszözlötték, hogy szereljen föl hajókat, a melynek 10 000 katonát és 500 tisztet vigyenek vissza Spanyolországba.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A lapkiadók megjelentek Sagasta miniszterelnöknél, kérve, hogy a kivételes törvényt vonja vissza, vagy az előzetes cenzurát szüntesse meg.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: A »Reina Mercedes« ágyuit megtalálták. Garcia arra készülődik, hogy a spanyol csapatokat Holguinnál és Manzanillonnál megtámadja. A fölkelők seregének nagy része holnap hajnalhasadtakor odaindul innen. Garcia holnap kiáltványt bocsát ki, a melyben védelmet ígér a kubai menekülteknek és felszólítja őket, hogy lássanak hozzá a mezei munkákhoz.

Budapest, jul. 23. Saját tud. táv.) Mazanillo bombázásánál a spanyolok részéről 3 katona elesett, 3 tiszt és 12 katona megsebesült. Blanco tábornagy üdvözölte Manzenillo védőit és azt az utasítást adta a parancsnoknak, hogy a helyőrség e helyet végsőig védelmezze.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Sampson tengernagy közli, hogy Nipebe, Kuba északi partjára expedíciót küldtek, a mely teljes sikerrel járt, bár az idő rövidsége miatt nem távolíthatta el a lerakott aknákat. Egy spanyol cirkáló-hajót, a mely a helyet védelmezte, elpusztították. Az amerikaiaknak nem volt veszteségük, nem engednek török csapatokat Krétán partra szállani.

szövetséges hadak fővezére volt a schleswig-holsteini hadjáratban. Az 1866-iki porosz hadjárat kitörésekor a 4-ik hadtesthez osztották be az ezredet. A porosz-osztrák hadjáratban újra a régi dicső napok ragyogtak le az ezredre.

A Tchweinschedel és Königrätz melletti ütközetek tesznek erről tanúságot, melyek gróf Dégenfeld akkori ezredessük vezénylete mellett a híres »Lichtenstein lobogó« alatt harcoltak, melyről alább bővebben megemlékezünk.

Chlum mellett különösen kitűntek a 7-es huszárok, kik két porosz százlóaljat a gyors-tűzű puskák védelme mellett áttörtek, áthaltak az elővéd gyanánt szolgáló porosz vadász ezred rajvonalon, megtámadták a 2-ik számú porosz ezredet és gyors felléptükkel óriási zavart okoztak az ellenséges táborban, mely egyszerre fejté a magyar huszárok váratlan megjelenése által. Különösen a 4-ik század tüntette ki magát, mely a brigádbatteria fedezésére lett kiküldve s egy porosz ágyú üteget támadott meg. Az üteg vezénylő csakhamar ártalmatlanokká lettek téve [s a huszárok már-már foglyul ejtették Frigyes porosz trónörökösét, kinek csak a legvégső percben sikerült megmenekülnie attól, hogy egy maroknyi huszárságnak foglyul essék vezérkarával. Az igaz, hogy hősiességüknek árát drágán fizették meg, mert a veszélyben forgó trónörökösnek két század porosz huszár sietett segítségére s a 4-ik századot csaknem egy szálíg lekaszabolták. A hősiességüknek azonban mégsem maradt el hatása, mivel viaskodásuk folytán az ellenség egyik szárnya meg-

állásra lett kényszerítve s nem küzdhetett tovább.

Az 1878-iki bosnyák okkupáció ismét kedvező alkalmat nyújtott az ezrednek magát kitűntetni. A Magley mellett vívott ütközetben egy egész század megsemmisült ugyan, de Bosznia fővárosának: Serajevó-nak bevétele alkalmával a Bandin Odzak és Dobj melletti csatákban a »hetesek« is mindenütt jelen voltak. — És mint egykor az Alpesek is Abruzzók közepette, úgy most a Romanja Planinán is dicsőséggel állták meg a sarat.

Ebben az időben történt az ezred történetében véres betűkkel megörökített következő epizód is:

Egy napon az ötödik század rendkívül nehéz parancsot kapott. Gróf Korinszky főhadnagy vezetésével előre lettek küldve egy olyan tájra, mely a felkelőktől el volt telve.

Félnapi ut volt már hátuk mögött, de az ellenség sehol sem mutatkozott. Úgy nézett ki a vidék, mintha teljesen kihalt volna. Egyszerre azonban a lovak ágaskodni kezdtek s a mint ennek oka után kutattak, észrevették, hogy az ut mentén bal oldalon cölöpök vannak leverve és reájuk az uton keresztbe vékony dróthuzatok kifeszítve. Sem jobbra, sem balra kitérni nem lehetett, meredek hegy emelkedett mindkét oldalon. Egyszerre csak megszólaltak a felkelők fegyverei, előlről, hátulról.

— Előre! hangzott a vezénylet.

De hasztalan volt minden küzdelem, csupán két ember tudta magát keresztül vágni s megmenekülni, hogy hirt adjon a század megsemmisüléséről, a többi mind egy szálíg elesett.

Az Ördög-árok.

— Mit kutat Téglás Gábor?

Írta: Südy József.

Az ország több pontján, így Biharmegye területén is, délkeletről északnyugatnak egy sajátságos sáncz-árok vonul, itt-ott megszakítva, — leginkább az ekevas nivelláló éle alatt legyalulva s a szántóföldeken csak mint megdermedt hullám alig észrevehetőleg, elmosódottan tűnik fel az »Ördög-árok«.

Helyel-közzel azonban még csaknem teljes épségében látható a mindig nyugodtnak fekvő, felhányt árokpart, míg a kelet-felőli part simán terül a talaj felé.

E hatalmas sánczmű eredete a ködös múltba vész el, nevét a néptől nyerte, de e névből mi sem következtethető annak eredetére; inkább miszticus voltát akarja kifejezni e névvel a természet gyermeke eme földmünek.

Lehetett országhatár, levezető, avagy összekötő csatorna; mindenik esetben egy történelem előtti, magas színvonalon álló agrucultur népet feltételeznek emez árok.

Mikor, kik építették? eddig megfejtetlen. Tudtommal ezideig semmi oly őskori szerszám nem találtatott e sáncz k átvágása, megbolygatásakor, miből csak a korszakra is lehetne következtetni s a népet hozzávetőleg is meghatározni mely ezen, — ama korban — óriási műnek mondható építkezést véghez vitte.

Eddigélé egyetlen körülmény tűnt fel e sorok írójának a bihari Ördög-árok környékén, — miből azonban csak úgy lehetne következtést alkotni, ha az ország más táján elhuzódó Ördög-árok körül is megállapítható lenne, a mi az itteni részek körül jelentkezik — t. i. a kovakő nyílhegyek, melyeket a nép ugarková név alatt ismer; — ekkor is csak az lenne gyanítható, hogy a nyíllal és pedig már a kőkorszaki nyíllal hadakozó ember is felhasználta védvonalul az Ördög-árkot s a mellől igyekezett kárt tenni az ellenségben.

Különbben e tekintetben most is előnyösen lehetne az ellenség megrottására felhasználni.

De, ha így volna, akkor még egy sokkal előbb élt kultúr népet kell feltételeznünk, mely ily földművet képes volt előállítani.

Népünk mondáit nem vehetjük komolyan e tekintetben, mert hiszen ők rendszeren a földesurak és a jobbágyság birtokainak elkülönítésére határvonalakul építették állítja e sánczokat.

Eme kérdés megfejtésére vállalkozott Téglás Gábor cz. főigazgató ur, ki kipróbált régész

1885. június 15-én meghalt Frigyes Károly főherceg az ezred tulajdonosa, kinek helyébe ő felsége szeptember 18-án Vilmos porosz herceget nevezte ki, aki 1888. június 15 óta német császár és porosz király.

Az ezred története könyv alakban.

Az ezrednek itt vázlatosan előadott története részletesen és kimerítően van megírva abban a vaskos kötetben, mely a két év előtt Bécsben megjelent s melynek czime »Geschichte des k. u. k. Husaren-Regiments Wilhelm II., deutscher Kaiser und König von Preussen Nr. 7. 1798—1898.« Az ezred parancsnokság megbízásából megírta Pizighelli Cajetan. Az ezred saját kiadása Ennek a könyvnek alapján van megírva a jelen czikk is.

A gyönyörű kiállítású könyvet számos kép díszíti. Így ő felségének, Frigyes Vilmos porosz trónörökösnek, ki két éve, hogy az ezred hadnagyául lett kinevezve Vilmos császár Bécsben való tartózkodása alkalmából és az összes eddigi ezred tulajdonosok arcképei. Van azonkívül még öt kép az ezred által eddig viselt egyenruházatokról. Világos egyszerű nyelvezettel, de mégis nagy szakismerettel van a könyv megírva, mely érdekes stílusban tárgyalja az ezred hősi hadi tetteit s minden aprólékos részletre kiterjed, mely az olvasót csak érdekelheti. A könyv nagyban hívta van arra, hogy a dicső múlt ezred jelenlegi tagjait is a régi idők hőstetteinek a követésére buzdítsa. A könyv a bécsi Lechner R. könyvtárus czégnél (Graben 31.) rendelhető meg.

és előszeretettel foglalkozik az Ördög-árok kérdésével.

Hinni lehet, hogy Bihar megye intező körei mindenben segélyre lesznek e problema feloldásában, annival inkább, mert e megye területén is több helyen vonul át e mű s Bihar megye megirandó monographiája, ha az Ördög-árka még akkor is a hieroglifek között foglal helyet, nem lesz teljesen kimerítő.

Végre felemlitem, hogy legépebb állapotban a körösszegi erdőben, eléggé jó állapotban a k-apáti-i határban, a temető és a Csahos között maradt fenn.

Ezenkívül Pocsaj és Nagyléta között is jó darabon követhető s itt-ott ép részletek maradtak fel a tanulmányozásra.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda jaratni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

* **A hadtestparancsnok szemléje.** Meleg napjuk volt tegnap a bakáknak. *Schwitzer* Lajos altábornagy, a VII. hadtest parancsnoka tartott az összes Nagyváradon állomásozó közös hadseregbeli gyalogság felett, a Bónai-kút melletti gyakorlótéren szemléte. A hadtestparancsnok teljesen meg volt elégedve a csapatok magatartásával s kiképzetetésükkel. Déli 12 óra előtt vig zene szóval vonultak be a csapatok a városba.

* **Jelmezkiállítás.** A nyári színi szezon egyik érdekessége lesz azon jelmezkiállítás, mely *Zsunk* P. fényképészeti műtermét dicséri s mely tegnap óta *Farkas* József főutcai virágüzletének kirakatában látható. Az ötletes terv az, hogy a színészvilág mindazon kiváló alakításai megörökíttessenek, melyek Nagyváradon sikert arattak. A sorozatot természetesen *Székely* Irén művészileg sikerült jelmezképei kezdik meg a »Gésák«-ból, »Troubadour«-ból, »Varázsgyűrű«-ből stb. Ezt nyomon követik *Ferényi* Margit, *Marosi* Adél stb. jelmezképei, *Székely* Irén, a kiváló művész ez alkalommal van összes kabinetalakításaiban megörökítve.

* **Szerenád a hadtestparancsnoknak.** A József ezred zenekara tegnap este, mint más helyen már irtuk, meglepetésül a magas vendégek tiszteletére szerenádot adott a püspöki palota ablakai alatt. Midőn a palotától visszatértek a városba, a Széchenyi szálloda előtt *Schwitzer* Lajos hadtestparancsnok tiszteletére előadott néhány zenedarabot. A hadtestparancsnok ugyanis a Széchenyi fogadóba van szállva. A huszár ezred tisztjei és a magas rangú vendégek a szerenád alatt a Széchenyi éttermében társas vacsorára gyűltek össze.

* **A hadtestparancsnok a honvédeknel.** *Schwitzer* Lajos lovag, temesvári hadtestparancsnok ez alkalommal van legelőször Nagyváradon. Tegnap megtekintette a nagyváradon honvéd lakanyát, s bemutatta magának a honvéd tisztikar tagjait. A szemle végével kifejezte megelégedését és elismerését a tisztikarnak, a tapasztaltak felett.

* **Cséffa szépül.** Cséffa község is óhajtván haladni a korrall: régi, igénytelen, nádfedélű községházát megújítani, illetve a kor kívánalmainak megfelelő teljesen új, szilárd és tágas községházat kíván emelni, melyben a körjegyzőnek is lesz lakása. Ezzel kapcsolatban a megye is emeltet díszes épületet a szolgabírói hivatal részére. Mindkét épülethez megkívántató léglévetéséhez már hozzá is fogtak, még pedig nagy erővel, mert kerek félmillió téglára lesz szükség.

* **Az állami telefon.** Róth János telefonhálózatát tudvalevőleg újévtől kezdve az állam veszi át. Ez ügyben éppen mostanában folyik a leltározás, hogy az állam e szerint elégíttesse ki a jelenlegi tulajdonost. A most használatban lévő idegkínzó szerszámokat és hálózatot lomtárba teszik, s helyökbe a legújabb, pompás szerkezetű Deckert és Homolka-féle mikrofonokat állítják használatba; az igaz, hogy ennek — előreláthatólag — a telefon előfizetői adják meg az árát, mert az eddigi illetékre az állam alighanem rádupláz.

* **Rubesch János gyilkosai.** A meggyilkolt Rubesch János szombatsági pályator gyilkosa, amint a vizsgálat adatai megdöbbentően tárják fel, nem más, mint tulajdon felesége és úgy lehet, hogy édes leánya is. Ezt támogatja az a rossz viszony, amely a férj és feleség között mindkettőnek iszákossága folytán fennállott. Az asszony tettének közelebbi indoka azonban még sem ez, hanem azon körülmény, hogy a férj álete 1500 forintig biztosítva volt és így rövidesen akart gyilkos tetteivel a pénzüsszeghez jutni s nem is volt neki neki a gyöngye szervezetű s az iszákosság által anélkül is elérhetőnek emberrel elbánni.

* **Anna-bál lesz a fürdőben.** Pompás, kedélyes, előkelő mulatság zajlik le a jövő kedden este a közeli Szent-László (Püspök) fürdőben. Megelevenedik a pompás fürdőhely, vigság, öröm tölti be pompás sétányait, kényelmes helyiségeit. Felülül a régi idők képe, a pompás Anna-bálon. A siker biztos zálogát nyújtja az a rendkívüli körülmény, hogy a mulatság védnökségét egy országos nevű férfi: dr. *Csatáry* Lajos miniszteri tanácsos vállalta el, aki mint kiváló szakember méltányolja az ujonnan átalakított ősi gyógyfürdő fontos közegészségügyi hivatását s rendkívüli győzerejét. A legnagyobb elismerésre méltó az az áldozatkészség a melylyel a fürdő bérlője, *Czegele* Sándor a legkényesebb igényeknek megfelelően átalakította, fényesen berendezte a fürdő telepet. Ez estére is mindent elkövet, — hogy a megjelenő közönség sokáig kedvesen emlékezzék vissza a pompásan eltöltött pár órára. Az Anna-bál kedden, július hó 27-én este 7 órakor kezdődik, Belépti díj nincs, de a meghívó szolgál belépti jegyül. Éjfél után külön vonat hozza haza a vendégeket. — A Félix-fürdő pompás helyiségében szintén a vigság út tanyát kedden. A hagyományos Félix-fürdői Anna bálak hírnevét három vármegye közönsége ismeri. Pezsgő, jó kedv, pompás társaság mint mindig ezelőtt, most is lesz bizonyára s a bérlő gondoskodik, hogy a vendégek jól töltsék azt a pár órát, amit az Anna bálnak szenteltek. A bál este 6 órakor kezdődik. Belépti díj nincs.

* **Női hűség . . . tündér álom.** *Nyegrú* Mari hites felesége volt *Bere* Mihály remeczai jó módu parasztagdának, hanem azért nem átalotta hites férjét megkoppasztani minden értékes és könnyűszerrel elmozdítható dologtól. Egy szép napon ugyanis *Nyegrú* Mari összeszedett egy pár vég vásznat, gyolcsot, összeszedte az összes készpénzt, kötelezvénnyeket mintegy 185 forint értékben s azzal kerekelt oldott. A női hűtlenség mintaképet már hűvösre tették.

* **Halál a vasuton.** Rejtélyes haláleset történt tegnap a Mármaros-Sziget—Püspök-Ladányi vonalon. A püspök-ladányi állomáson a vasuti kalauz egy másodosztályú fülkében egy utast talált eszméletlenül feküdni. Az előhívott pályatorvos konstataálta, hogy az ismeretlen szívizélhűdésben halt meg. Midőn ruháját átvizsgálták, nem találtak nála semmi értéktárgyat sem, sőt olyan állapotban volt ruházata, a mi arra enged következtetni, hogy az uton kirabolták. A tettes valószínűleg a szerencsétlenség történetkor egyedül volt az áldozattal a fülkében és felhasználva a kedvező alkalmat s kifosztotta a holtat. A nyomozást azonnal megindították, de eddig még a szerencsétlenül járt utas kilétét sem lehetett megállapítani, mert nem találtak nála semmiféle irományokat, a tolvaj valószínűleg azokat is elvitte.

* **A végeladás után.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy Szalai Baur Sándor olyas portékákat árulgatott a piacon, melyekről erős volt a gyanu, hogy nem igaz uton kerültek. A nagyváradai rendőrség most már teljesen tisztában van a helyzettel, mind Baur Sándor személyét, mind pedig a portékák elszármazását illetőleg. A mi Baur Sándor személyét illeti, azon hihetetlennek látszó, de mégis igazolt tény került felszínre, hogy ő kintüntetett csendőrtiszt vala egykor és az árult portékákat illetőleg pedig, hogy azok egy Keresztesen elkövetett betöréses lopásból származnak. A vallatás után Baur Sándor vette magának azt a bátorságot, hogy egy üres hivatali szobába beugrott s az ablakon a melyen hiányzott a vasrács, hirtelen az utcán termelt s csak nagy hajsza után a harmadik utcában a járó-kelők segédkezésével sikerült ismét elfogni s most nagyobb biztonság czéljából vasra van verve.

* **Elevenen megégett leány.** Balmaz-Ujvároson nagy szerencsétlenség történt pénteken reggel. Szarvas Ferencz odaváló gazda háza porig leégett és beléveszett ártatlan fiatal hülye leánya is. A boldogtalan főzni akart és a tüzevaló csutkát targonczán taszította a konyhába. Mikor a reggeli gujást megfőzte, a maradék csutkát ismét kiteszította, de nem vette észre, hogy égő parázs van közte. Ettől meggyuladt a sok csutka, a láng belekaptott a ruhájába is és ijedten a ház végéhez lökte a lobogó targonczát. Ő maga, mint egy égő fákja, futott végig az utcán; ha megállott volna, talán megmenthetik, de a leány rohant és a léghuzam annyira élesztette a tüzet, hogy lassankint tetőtől talpig égett és elhamvadott a haja, szép fehér bőre s egy órai borzasztó kínok közt kiszzenvedett.

* **Kényelmetlen helyzetben.** *Nyegrú* Tógyer rojti lakos örömet használja fel a kényelmetlen helyzeteket és gyöngye pillanatokot a saját előnyére. Így tett a minap is, amidőn Sándor Béla belényesi lakos épen fürdött, ennek ruháit kikutatta és holmi egyet-mást, mint pld. karika gyűrűt, bicskát, bankót, — amire a vízben nem igen van szükség — ellopta a fürdőző tantalusi klnjai között, annak szemé láttára. A tolvajt elfogták.

* **Szédelgő cselédleány.** A múlt hét folyamán egy cseléd-leány, névszerint *Toncz* Mária állított be *Olárg* István fő utcai divatárú kereskedésébe és egy megbízó levelet mutatott fel *Katona* Istvántól, hogy egyet-mást számla kíséretében elvihessen az üzletből. Az üzlettulajdonos felült a cselédnek és kiszolgáltatta a kért árukat mintegy 26 forint értékben. Midőn azonban fizetési felszólítását nevezett megbízóhoz elküldve, ez meglepődve jelentette ki, hogy ő mit sem vett, sem erre meghatalmazást nem adott, különösen nem *Toncz* Mária cselédleány, akit ő már régen elküldött, azonkívül ez eset által aggasztva, szorgos kutatást tartott a házban és egy brilliant gyűrű, azonkívül más apró holmi hiányát tapasztalta. A rendőrség kézrekerítette a szédelgő cselédleányt, kinek már nem első tette ez és három helyeni lakásán az összes holmikát megtalálta.

SZINHÁZ.

Romeo és Júlia.

Ivánfi Jenő búcsúzott el tegnap, zajos sikerek között, legjobb szerepében a nagyváradai közönségtől.

Alakításáról bizony csak az osztatlan elismerés hangján szólhatunk. Jelenetről-jelenetre mind rokonszenyesebbé, játéka melegebbé és egészében tökéletessé vált.

Még tulzásában is, még modorosságában is, megtudta őrizni a valószínűség, rendkívül jóleső külképét és amint igaznak találjuk a sokféle indulat kifejezésére használt hangjait, színtoly

készségesen elismerjük azt is, hogy finom rutin és kiváló szabású hösszerelmes.

Semmiképpen nem rontottak sikerein a felső régió dörgő tapsai, meg püsszegései sem.

A jó és kifogástalan *Romeo* mellett partnerében, *Juliá* ban (Fái Szeréna) két kifogásolni valót találtunk, még pedig a túl erős hangsúlyozást, a mi természetesen az ideges játékkal együtt járt és főként a végső meghalási jelenet tökéletes színtelenségét. Ez semmiképpen sem sikerült. Egyébiránt pedig sok jeles dolgot láttunk tőle, tán mindannyi közt a legjelesebbet, a bucsu-jelenetet. Az ő sikereit nem, de jelenetei tiszta véghatását bizony rontotta az a felső régiókból bántó mohósággal nekiindult vastag tapsolás, meg az ugyanitt lábra kapott, de czélt tévesztett püsszegés. Sajnosan tapasztaltuk, hogy a karzat nagyon is zsufolt, a földszint meg nagyon is hézagosan zsufolt volt tegnap este.

Mép egy szereplőnek volt tegnap olyan az alakítása, amelyről talán a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk.

Follinusz-nak *Mercutio*-ja ez. Bizony kitűnő volt izről izre. Ekszczellens volt a játéka is meg mimikája is. Nos és az ő tökéletes sikerén sem ront legkevésbé az a természetes állapot, hogy a karzat, a szellemes mondásokat meg nem értve, nagyokat derült, a haláltusáját vivő és egészen normális módon szenvedő *Mercutio*-n. Mert hát a karzatnak az olyan hörgéssel, handa-bandával és szavalással egybekapcsolt mű-halálozás imponál csupán.

A dajka szerepe, ez a jeles szerep azonban sajnálatosan ellapult *Árpási K.* kezében. Nem az ő hibája ugyan, hogy legkitűnőbb párbeszédét (Mikor *Juliának* beszámol *Romeotól* hozott válaszával) ki tudja miért, kinullázták, de az már az ő hibája, hogy minden ambícióját csupán a maszka és nem a játékba helyezte.

Végezetül pedig három dolgot találtunk mulatságosnak.

1. Hogy a szereplők oly kedélyesen kezelik a kardot, mint azok a bizonyos csiklandós természetű ifjak a fleuretten.

2. Hogy a diszletek még mindig ingatagok, különösen a mobilis erkély, meg a pisai stílusban megkonstruált kripta oszlopok.

3. Végezetül pedig azt a bizonyos — határozottan karakterisztikus — czimkével ellátott legyezőt. Amelyiken egy — számárfej díszelgett (?)

Pazar volt mind a három, no meg a rendezés is.

A hétfői előadás. Rip van Winkle, Planquette gyönyörű operette-je kerül holnap, hétfőn színpadra, a melyben Lisbetet Székely Irén, Rippet Kassai énekli. A többi szerep Lányi E. Váradiné, Iványi, Leövey, Mezei és Vendreinek van kiosztva.

Heti műsor:

Hétfő: Rip van Winkle.
Kedd: A waleszi nász, (Fai Sz. 5-ik föllépte.)
Szerda: Feri kisasszony. 1-ór.
Csütörtök: Feri kisasszony.
Péntek: Lecouvreur Adrienne. (Fái Szeréna utolsó föllépte.)
Szombat: A gésák.
Vasárnap: d. u. Nagydai cigányok.
este) Argius királyi.
este) Tündér Ilona.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak mulatsága.

Szépen sikerült mulatság zajlott le a lövölde kivilágított helyiségében, melynek sikerét megkoronázta a rendezők ügyessége és buzgósa.

Az estélyen megjelent hölgyek névsorát a következőkben adjuk:

A s s z o n y o k: Salamon Ignáczné, Liptay Lászlóné, özv. Nemes Lajosné, Bodnár Jánosné, Boros Jánosné, Sándor Adrásné, Neumann Hermanné, Papp Pálné, özv. Kupa Jánosné, Dajka Ambrusné, Major Józsefné, Bumbera Imréné, Kóji Józsefné, Demeter Jánosné, Nagy Sándorné, Kulcsár Sándorné, özv. Szeges Jánosné, Horváth Sándorné, Primucz Pálné, Papp Ferenczné, Nagy Károlyné, özv. Klein Farkasné, Krinczy Endréné, Cser Jánosné, Kovács B.-né.

Leányok: Primucz Gizella, Takács Jolán, Bumbera nővérek, Demeter Jolánka, Szabó Mariska, Náth nővérek, Tunyogi Vilma, Papp nővérek, Pozsonyi Róza, Nemes Ilonka, Horváth Róza, Gál Mariska, Klein nővérek, Kóji nővérek, Kurcz nővérek, Markovits Malvin, Friedmann Szeréna, Madarász Erzsébet, Szeger Erzsé, Futaky Anna, Szóják Juliska, Demeter Jolánka, Nagy nővérek, Papp Juliska, Oláh Piroška, Szabó Juliska, Sándor Mariska, Horváth Piroška, Borsos Mariska, Szőke Róza, Lányi Ilonka, Boczonyi Róza, Cser nővérek, Izsay Julia, Dobos Gizella, Izsaszeghi Ilona, Friedmann Szeréna, Metzinger Mariska, Karsay Mariska s még igen számosan, kiknek neveit feljegyezni nem sikerült.

Az estélyen mindvégig otthonias, fesztelen jókedv, ezüst hangulat uralkodott. S ez könnyen érthető is, mikor oly sok szép lány volt együtt, mintha csak tündérek tartottak volna értekezletet a szabad természetben.

Midőn e sorokat írjuk Rácz Jóska vidáman csengő zenéjére tüzesen járják a táncot, melynek nem is vet véget, a hajnali kakaskorokolás.

Mulatság a Jégpinczében. Holnap, az az vasárnap délután a »Jégpince« sörcsarnokban nagy mulatság lesz, mely alkalommal *Schopper György* vendéglős minden századik vendéget egy hordó sörrel fog megjutalmazni.

EGYESÜLETEK.

Előjárósági ülés.

Az ipartestület előjáróságának július hó 21-én tartott rendes havi ülésén jelen voltak: az iparhatóság részéről *Gerő Armin* rendőr-alkapitány mint iparhatósági biztos, *Bertsey György* elnök, *Balogh Mihály*, *Babrik József*, ifj. *Cser János*, *Czegléd János*, *Dévald Mihály*, *Gyöngyösi Gyula*, *Korcsmáros László*, *Mészáros József*, *Mihalovits János*, *Milibák József*, *Mokri János*, *Óváry Lajos*, *Társoly Ferencz*, *Voszka Ferencz* és *Széles Lajos* előjárók, *Vágási Imre* ügyész, *Jankovich János* főjegyző.

A június havi ülés jegyzőkönyvének és az elnöki jelentésnek felolvasása és tudomásul vétele után a pénztári számadások és a pénztár állását kitüntető jelentés szerint június hóban a bevétel 862 frt 61 kr a kiadás 450 frt 84 kr, a pénztári maradvány pedig 411 frt 77 krajczár volt.

A Budapesten aug. hó 15-én tartandó II-ik országos iparos nagygyűlésre a kebelbeli szakosztály képviselőjéül *Weisz Károlyt* választotta meg az előjáróság, ugyancsak őt bizta meg, hogy a nagygyűlésen a testület képviselőjében az iparosok választójogának tárgyában tett indítványát előadja.

Schüch József bérlő által a vendéglő udvar kertjének világítására készített légszusz-lámpák és bevezetések költségeinek felét 300 frtot a ház felügyelő bizottság ajánlata alapján, a mennyiben az összes berendezések a testület tulajdonává váltak és a lettárba felvétellett, az ipartestület negyed éves részletekben megteríti.

Néhai *Hann László* bádigos iparosnak ki az iparos menháznak végrendeletileg 4000 frtot hagyományozott, emlékének megörökítéséül arczképe a menház részére lefestetni határozottatott.

A városi adóhivatal által a tagsági díj hátralékok behajthatatlanságát igazoló jegyzőkönyvek alapján 103 iparos tagsági díj hátraléka 1049 frt 90 krban leiratni határozottatott.

Moskovits Adolf és fiai helybeli gyár cég, egy halállal végződött balesetből. eredt és a *Nemzeti* biztosító társulat által fizetni kötelezett 500 frt kár igényt, a mennyiben a biztosított minden rokon nélkül állott, a biztosított összeg a gyár cégére esvén — az iparos menháznak ajándékozta, egyben átruházta. A jószívű adakozóknak köszönet szavaztatott, az összeg felvételével, esetleg behajtásával az elnök biztatott meg.

A hadapród-iskola felszerelési munkálatainak elkészítésére kitűzött pályázat idejében a munkák megtekintése céljából — kebelbeli szakiparosokból alakult szövetkezet Budapestre felküldött tagjának előlegezett 20 frtból — bár a vállalatot más nyerte el, 12 frt eddig visszatérítve lett.

A szálló forgalom bevételeinek ellenőrzése céljából május hó óta alkalmazott ellenőr működése által a bevétel emelkedett.

Müller Salamon sütőmester által bemutatott munka és műhely rend tudomásul vétetett.

Fenesi Sándor váratlanul elhunyt kőmives iparos temetési költségeire 5 frt, kilencz rendű kisebb számlákra 53 frt 59 kr lett kiutalva.

Értesítés.

A budapesti m. kir. állami felső ipariskola igazgatóságának értesítése szerint, a beiratások szeptember hó első napjától 5-ik napjáig tartanak.

Különösen ajánljuk figyelembe a fém-, vasipari és a faipari szakosztályokat, amelyek főképpen kézmű iparosok képzése céljából szerveztettek.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak az ipartestület hivatalában a hivatalos órák alatt

Bertsey György,

ipart. elnök.

Jankovich János,

ipart. főjegyző.

A nagyváradi gyorsíró egyesület tagjait ez uton figyelmezteti az elnökség, hogy a ma délutáni képző-gyűlés elmarad.

IRODALOM.

— A „Le Progres“ szombatonként megjelenő szépirodalmi hetilapnak immár 25-ik számát vettük. Az érdekes és valóban nagy haszonnal olvasható ujság első cikkét nem kisebb kritikus, mint *Francisque Sarcey* irta *Schateaubriand René* Ferencz grófról, kinek halála 50-dik évfordulója napján a minap leplezték le szobrát a Luxemburgi kertben. Ezután egy állandó rovat, a gondolatok csokra, következnek. Utánna *Anatole France* egy bájos novellé-je olvasható, »A fehér legyezős hölgy története«, melyet legközelebbi számunkban fordítónk tollából ismernek majd meg olvasóink. *Frédéric Cousot* »A park« című gyönyörű verse a következő közlemény. Majd az »Arany és a becsület« című érdekesítő regénynek, *Moeller M. Otto* világhírű művének egy folytatás részlete és végül három ügyes adoma zárják be az élvezetes sorozatot.

Dr. Wlasics Gyula kultuszminiszter különben magas kitüntetésben részesítette a ma már mindenütt kitűnő hírnévnek örvendő „Le Progres“ című illusztrált francia hetilapot. A miniszter ugyanis kulturális szempontból, nagyon örvendetes jelenségnek, mondotta az ily irányu lap fennállását és a maga részéről a leghatásosabb pártfogásáról biztosította a lapot. E fényes illusztrációkkal megjelenő lap, magyarzó jegyzeteivel nemcsak egyetlen módját nyújtja annak, hogy elsajátíthassuk a francia nyelvet rövid idő alatt, kellemes könnyű módon, de a kezdőnek is hozzáférhetővé teszi a modern francia mesterirókat és szellemüket. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal. (Budapest, VII., Kertész-utca 50).

Igazságszolgáltatás.

Gyilkosság alól felmentve.

Érdekes fölmentő ítélet hozott tegnap a kir. kuriának Paiss Andor elnöklete alatt tárgyaló szüneti büntető tanácsa. Az eset a következő:

Mattelsdorfer Sándornak és Karnics Józsefnek virágzó fakereskedésük és faszállító vállalatuk volt Rádony-Kisujfalun. A két üzletárs hosszú időn keresztül békés egyetértésben megfért egymással, két esztendővel ezelőtt azonban valami rosszul sikerült üzlet miatt bizalmatlanokká váltak egymás iránt. Ez idő tájt történt, hogy Karnics nagyobb mennyiségű fát adott el. Üzletársa, Mattelsdorfer ocsónak találta az eladási árt, ő meg is jegyezte mindjárt:

— Azon alul adtd el a fát. Én jóval magasabb árban tudtam volna rá vevőt. Így nem lehet boldogulni!

— Ugy adom el, a hogy jónak látom, mert nekem is annyi jogom van ahhoz mint te neked! — válaszolt Karnics.

A szóváltás mind ingerültebbé vált s Mattelsdorfert annyira elragadta heve, hogy botjával üzletársára támadott és ütlegelni kezdte.

— Ne üss, mert lelőlek! kiáltott rá ismételtén Karnics.

De az csak folytatta az ütést, mire a szorongatott Karnics revolvert rántott elő, s szíven lötte támadóját. Mattelsdorfer néhány perc alatt kiszenvedett, Karnics pedig törvény elé került. A szombathelyi kir. törvényszék és a győri kir. ítélő tábla, erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette miatt két évi börtönrre ítélte Karnics Józsefet. A kir. kuria Bolgár Emil, kuriai bíró előadása alapján ma fölmentette a vádlottat a vád alól.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

2397. Kiss János rágalmazás — helybenhagyva.
2756. Szókus Menyhért s. t. lopás — rendelet.
1723. Erdélyi ref. egyház — Berzeviczy Béla és neje — helybenhagyva.
1754. Dágó Gavrilla — Págo Iván s. t. — föloldva.
1755. Verner Sal és fia — Pellegrini József — rendelet.
1776. Dr. Papp István s. t. — Kiss József — rendelet.
1779. Kálló Béla — id. Mandl Leopold — helybenhagyva.
1780. Kálló Béla id. — Mandl Leopold — megváltoztatva.
1781. Kopstein Lipót és testvére Katz Ferencz s. t. — rendelet.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1544. Adler Lajos és fia — Polacsek Ede — rendelet.
1753. Berger Iszó — Reisner Emánuel — helybenhagyva.
1722. Erdélyi ref. egyház — Berzeviczy Béla és neje — rendelet.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

1779. Schwartz F. Mór — Dengl Béla — visszautasítva.
1712. Réthi S. utóda — Farkas László — helybenhagyva.
1713. Ifj. Kiss Péter — Kiss Péter — helybenhagyva.
1735. Ignucz Szavéta hagyatéka — Molnár Imre — helybenhagyva.
1751. Kasava Petru hagyatéka — Molnár Imre — helybenhagyva.

1750. Ibircza Ádám hagyatéka — Molnár Imre — rendelet.

1752. Kohn S. H. — Omaszeza Gyula — részben megváltoztatva.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: **Tátraházi R. P.**

Irén mosolygott; szeméből az igazi hű szeretet fénye sugárzott, az, a miről Zsiga már régen álmódott:

— Többé szabad nem lehetek, Zsiga. Mi felbonthatlanul egymáséi vagyunk, semmi körülmények közt nem szegem meg szavamát. Ne lásson sehoh se feketébbet, mint a milyen. De hogy is vonhatnák felelősségre önt, mikor egyáltalában nem hibás.

— Csak a gyanuja annak, hogy valamelyik tisztviselő hanyagul teljesítette kötelességét, örökké megbélyegző ezt ne felejtse el Irén.

— De ki merné önt, éppen önt gyanusítani, Zsiga! — kiáltott fel a leány. A ki önnel valaha érintkezett, meggyőződhetett az ön lángoló hazaszeretetéről, megvesztgethetetlen becsületességéről. Nem. Itt félreértésnek kell lennie. Ha önt látni fogják, önnel beszélni fognak, tüstént elmúlik minden. Csak utazzék el nyugodt lélekkel; valami belső hang azt sugálja, hogy ön fényesen tisztázva tér haza.

— Bizalma az ön legnagyobb erősegem, felelte Haldenschwang megilletődve. — Mig kegyed bennem bíz, addig nem hagy el bátorságom Irénem!

Petersdorff is megnyugodott leánya szavain. — Megvigasztalva utazom el. Időközben elkészítünk mindent a lakadalomra. Az előkészületek megtörténnek mire te vissza jössz, akkor aztán meglesz minden — ugy-e Irén?

Haldenschwang várakozóan nézett rá. A leány bizalma legnagyobb bizonyítékául örömmel, vonakodás nélkül mondott igent.

— Szívemből mondom az igent! — szölt Irén.

Haldenschwang örömkialtással szorította magához.

— Tehát ezt elvégeztük, — szölt az öreg ur büszkén. Isten adja áldását!

— Most ugyan nem kevésbé kételkedem a következők sikerében — szölt Haldenschwang. — A szerencse sem jár magában — hiszem, hogy rajtam is bebizonyul e közmondás igazsága. Egyébiránt ez már maga nagy áldozat, igen nagy áldozat, hogy el kellennem, azonban a becsület az első — nemde Irén?

— Igaz Zsiga! — felelte a leány. És éppen ezért, mivel így gondolkozik, remélem, hogy még minden jobbra fordul önre nézve mint reánk nézve.

A leány még soha sem mutatta ki szerelmét, bizalmát Zsiga iránt ilyen nyíltan, egészen megvigasztalódva, fellelkesülve indult Haldenschwang a fővárosba.

XVI. FEJEZET.

Hogy Zsiga bátorságát megerősítette, Irén addig míg ott volt ama napokba helyezte határtalan bizalmát, mikor majd vissza tér. Mikor azonban Zsiga elutazott, kétségek kezdtek szívében támadni, nem Zsiga iránt, hanem az iránt, ha vajjon ellenségei ellen kellőleg felvan-e fegyverkezve, mikor azok olyan gonoszok, ő pedig a kételkedni nem tudó becsületesség. A lány a ki szeret, megismeri a gondot, azért a kinek szívet adta. Irén is szomorú lett, gondolat volt eltelve, mióta jegyese eltávozott. Tervtelenül azon törődött, mit csináljon, hogy jegyese a harcban segíthesse, mindig égőbb lett a vágy szívében, hogy a veszélyt, mely Zsigát fenyegeti, minél távolabb kergesse.

Zsiga Waldheim-nek tulajdonította azt ellene felhozott vádat. Irén semmit sem szölt ellene. Ismerte heves természetét, nem hagyta hogy szívében a féltékenység fullánkjával utazzék el. Hogy azonban téved, tévednie kell, arra meg volt győződve. Ervin dicsvágyó, önző, számító de azért ilyen alávaló cselekedetre képtelennek tartotta. Véleménye szerint éppen ellenkezőleg Ervin mint okos tudós ember, jó tanácsot is

fog adni, hogy jegyese ártatlanságát, mikép bizonyíthassa be a legvilágosabban, ő, a kinek a bűnös kipuhatólásában jártasnak kell lennie, mindenesetre megfelelő utasításokat kell adnia, hogy célhoz érjenek. Zsiga büszke arra, hogy egykori vetélytársától baráti szivességet kérjen, ezt tudta Irén s a mit tehát elmulasztott, azt akarta ő végbe vinni. Waldheim biztosan teljesen késznek fog nyilatkozni arra, hogy az ártatlan ügyét védje, hiszen ez becsületbeli kötelessége is.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A walesi herczeg betegsége.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból távirják: A walesi herczeg köszönetet mondott a szultánnak azért a részvétért, amelyet megbetegedése alkalmából tanusított és hozzá tette, hogy állapota némileg javult.

Gyilkos kapitány.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) Egy sötét végű családi tragédia részleteiről értesülünk, amely részletek csak most jutottak nyilvánosságra. Az eset, amelyet eddig oly annyira titokban tartottak, a következő: *Nagyszebenben* W... helyőrségi kapitány e hó 20-án a kadétkiskola estélyén, mint vendég jelen volt. Inneh azonban korán hazament. Otthon azután szörnyű meglepetés várt reá. Fellelége szobájában, meglehetősen pongyola öltözékben, a kályha mögé rejtőzve, egy főhadnagyot talált. A rettenetes haragra gyult kapitány nem kért bővebb magyarázatot, hanem kardot rántva *keresztül szurta a főhadnagyot: vagy háromszor.* A főhadnagy összerogyott és *rövid kislódás után kiszenvedett.* Megjegyzendő, hogy a kapitány és neje a múlt év őszén keltek egybe s így még alig egy éves házasság. A kapitány rögtön a véres tett után a katonai hatósághoz sietett s bejelentette a történetet. — Ugy beszélnek, hogy az asszonynak már régebb idő óta viszonya volt a szerencsétlen főhadnaggyal.

Zola Spaa-ban.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) Zola Emil a Spaa fürdőben tartózkodik egy barátjánál. Mint mondják, Brissson szabad kezét akar engedni a vizsgálatnak, még azon áron is, ha Cavaignan lemondana.

Szerencsétlenül járt turista.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) Mirner berlini turista tegnap lezuhant a Zugspitzerről és nyomban meghalt. Őt kísérő barátjának sikerült az utolsó pillanatban megmenekülnie. A két turista-vezetők nélkül és hiányosan felszerelve vállalkozott a hegy megmászására. Mirner turista, aki lezuhant, egy berlini tanár 18 éves fia.

Bányász-sztrájk.

Budapest, jul. 23. (Saját tud. táv.) Miesből távirják: A nyugat-csehországi bányatársaság tulajdonát képező lini segédárnában egy munkás elbocsátása miatt az egész személyzet: 600 munkás sztrájkol. A hatóság közbenjárása folyamatban van; rendezavarás nem történt.

Török ügyek.

Budapest, jul. 23. (Saját tud. táv). Konstantinápolyból jelentik: Az angol bonholderek tiltakoztak azon garancia ellen, amelyet a porta az Ottomán bank tervezett kölcsönéért a Dettes Publiques utján akar nyújtani.

KÖZGAZDASÁG.

Aratás után. Cséffai tudósítók írja: Az aratást jó idő mellett szerencsésen befejezték. Mig sok-sok falu határán a termést a pusztító jégeső teljesen tönkre tette: addig a cséffai határ és környéke — minden csapástól meg lett kímélve. Tavasszal — mivel gyakori volt az eső — már félni kezdtünk, hogy a múlt év talán ismétlődni fog t. i. hogy a buza ismét meg fog dülni, de szerencsénkre május hó második fele eső nélküli volt, s így buzaink nem dülték meg. Szalmára nézve talán kevesebb van, mint múlt évben volt; de a mag minősége és mennyisége jóval haladja tula múlt évit. Hát még a mesterséges takarmány-féle, abból van csak sok. Szinte öröm végig nézni a határnak azon részén, hol a bükköny termett. Annyi boglya talán még nem díszítette a cséffai határt, mint most díszíti. Egy-egy darabka földön 4. 6. 10 boglya is van. A jószág telettelése tehát nem fog gondot okozni a cséffai gazdáknak. Remény és félelem közt vártuk az új kenyeret s ime! az első — Isten jóvoltából — beteljesedett, a második — szinte csak az ő jó voltából — megszűnt. Ezer hála érte!

Uj gazdasági tudósító. A földmivvelésügyi miniszter Kiss Gyula ugrai községi jegyzőt a cséffai járásra állandó gazdasági tudósítónak nevezte ki

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, július 23.
Buza őszre	7.90
Buza tavaszra	4.22
Tengeri	5.10
Rozs őszre	6.19
Zab őszre	5.36

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

	Budapest, július 23.
Salgótarjáni	627.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	258.—
Osztrák hitel	359.—
Magyar hitel	394.50
Allamvasut	358.75
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.—
Magyar jelzalog	250.—
Magyar leszámítoló	261.60
Iparbank	104.50
Budapest közuti	382.25
Kereskedelmi	1435.87

Az irányzat gyenge.

	Bécs július 23.
Osztr. hitel	358.86
Magyar hitel	395.—
Allamvasut	358.75
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék	98.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	394.25
Osztrák hitelintézeti részevény	358.80
Páris vista	951.—
Német birodalmi márka	58.80
London vistic	119.90
Páris vista	47.52 ¹ / ₂
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérelet 80. szám.

Kisbérelet 78. szám

Páros

Páros

Ma vasárnap, 1898. július 24-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

FAI SZERÉNA negyedik fölléptével:

Czigány.

Eredeti népszimű 3 felvonásban.

Személyek:

Várszegi, gazdag földesur	— — — —	Pataki B.
Kurta, agglégény	— — — —	Bartos Gy.
Gyuri, unokafőcse	— — — —	Kassai K.
Márton, paraszt gazda	— — — —	Vendrei Ferencz
Rebeka, felesége	— — — —	K. Árpási Kata
Évi, leánya	— — — —	Turchányi Olga
Kisbíró	— — — —	Leővey Leo
Ferke, hajdu	— — — —	Váradi M.
Násznagy	— — — —	Gergely M.
1. } vőfély	— — — —	Ághy Sándor
2. } vőfély	— — — —	Stadler F.
Zsiga, cigány	— — — —	Szentgyörgyi I.
Peti	— — — —	Tompa K.
Rózsai } gyermekei	— — — —	FAI SZERÉNA
Kondorné	— — — —	Fehérváriné
Egy öreg	— — — —	Vank István

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn:

Rip van Winkle.

Operette 3 felvonásban.

A szerkesztővel felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Szt. László-téren 50 év óta *Laczkó Testvérek utóda cég* alatt fennálló *arany, ezüst zsebóra* és *ékszer-áru üzletet* átvettem és azt saját nevem alatt, ösmert szolid alapon tovább vezetem.

A t. közönséget egyszersmint értesítem, hogy az üzlet külvilágait nem vettem át és azok beszédese nem engem illet és kérve a további pártfogást vagyok

kiváló tisztelettel

DEUTSCH SIMON,

ékszerész.

Értesítés!

Minden félreértés kikerülése végett a n. é. közönség értésére adom, hogy **Zöldfa-utcza, Déry-házból üzletemet áthelyeztem s ott fiók-üzletet nem tartok** — minden ilyen híresztelések, magától értetődleg, elesenek. **Ujonnán berendezett és dusan felszerelt**

üveg, porcellán és lámpaüzletemet május 1-től ugyancsak Zöldfa-utczában, a volt Ipar-kávéház helyiségébe helyeztem át. Nagy raktárt tartok és **igen jutányos áron** árusítom minden e szakmához tartozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irántam tanúsított jóindulatát továbbra is kérem.

Kiváló tisztelettel

Kalmár Jakab,

214 6—10 Nagyvárad, Zöldfa-utcza 29.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamatja miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktekinéltek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kétili Károly egyetemi tanár urak tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénységűnél, emésztési zavaroknál, gyengeségűnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palack 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palack 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasuti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palackokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszadásakor visszaszolgáltadjuk.

Megrendeléseket elfogadják: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII. Kertész-utcza 40. és helybeli főraktárosunk:

POPPER JÓZSEF.

251 1—20

Alapított 1806.

Alapított 1806.

„ROCK“

LONDONI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Alaptőke 24 millió korona.

Biztosítéki alap 74 millió korona.

Legnagyobb nyereség részesedés. — A Rock által elért tiszta nyereség két harmad részét visszafizeti a biztosítottaknak.

Legutóbbi díjbevétele kitett 20.214.000 koronát felosztott nyereségül 6.065.905

ez megfelel a díjbevételek 30 százalékának.

Tehát a legolcsóbb életbiztosító társulat

Hajdu- és a Biharvármegye részére főképviseelő

„Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank.“

245 3—3

A felső-ausztriai
jelzálog és hitel-bank
és a strassburgi egyesült
országos hitelbankok
főképviseletése

nagy földbirtokokra kölcsönöket és **konvertálásokat** engedélyez az összegek nagyságának megfelelőleg 4—4½%-os kamatokra; nevezett főképviseletés **bérlésekre** is közvetít kölcsönöket 5—5½%-os kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett. Az ügyletek minden előleg nyújtása nélkül a leggyorsabban bonyolítatnak le.

Folyamatban levő kölcsönügyleteknél a véglegbonyolítás előtt előleg is adatik.

Ugyanitt egy 500 holdas elsőrendű szántóföldes birtok, Nagyváradhoz közel, eladatik, A birtokmegvételhez pár ezer forint elégséges, mert arra 50.000 forintig 4%-os kölcsön azonnal kapható.

213 6—10

Breitner József,

az ingatlan-hitel és jelzálog-forgalmi iroda tulajdonosa

NAGYVÁRAD, Pável-utca 376. szám.

Figyelmeztetés!

Van szerencsénk az elárusító- és fogyasztó n. é. közönség b. figyelmét felhívni, hogy **eredeti** töltésű **DRÉHER**-féle palaczkos sernek **csakis az tekinthető,** melynek **czimkéje** és **dugója** az itt látható **védjeggyel** van ellátva.

védjegy.

Teljes tisztelettel

BOGNÁR és SZÁNTÓ,

Dréher Antal serfőzdéjének főraktára.

247 6—10

PORJESZ HERMAN

butor gyári raktára

NAGYVÁRADON, Zöldfa-utca, 34. szám.

Elegáns asztalos- és kárpitos butorok, háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések, vas-, réz és hajlitott fabutorok rendkívüli nagy választékban, minden modern styl szerint.

— Kívánatra képes árjegyzék bérmentve. —

Pontos kiszolgálás!

207 6—10

Coulans eljárás!

Kárpitos és díszítési műhelyek.

Fényezett és matt bútorok.

Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szőllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitünő minőségű** erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagyszabású és kitünő rendszerű **új ászok** és **jégpinczét építettünk,** azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebbmenő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket **ugy hordók,** mint **50 palaczkot tartalmazó ládáknak** közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szőllősön (Nagyvárad mellett)** avagy **városi irodánkban Nagyváradon** fogadunk el.

— Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. —

Árjegyzékkel kívánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives partfogását, maradunk szolgálatára készen

212 6—10

kiváló tisztelettel **Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár.**

Gazdaközönség figyelmébe.

Van szerencsém értesíteni a tisztelt gazdálkodó és terménykereskedő urakat, hogy a már számos év óta fennálló

zsákkölcsönző intézetemet

ismét

50,000 darab új zsákkal gyarapítottam,

melyeket a legjutányosabb ár mellett kölcsönzők ki.

Eladásra új **zsákokat** és **ponyvákat** mesés olcsó árban számítok.

244 4-6

Tisztelettel

Rosenfeld Márton.

Szent-László-tér (Weinberger-ház.)

186 15-50

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel látja el.** Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Sétésküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság, Budapest, VI., Sziv-u. 18.
Egyedüli elárúsító raktár Nagyváradon: Eigner Ede.

Tarr és Társa építkezési vállalat Nagyváradon.

Van szerencsém a t. cz. építető közönséget értesíteni, miszerint sikerült a „Tóth Jenő és Társa“ nagyváradai fakeskedő cég beltagját **STEINER B. urat** az általam jövőben vállalandó építkezésekhez társul fogadnom, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **kellő tőke** fölött bőven rendelkezvén, a legmeszszebb menő igényeknek úgy a szolid kivitel, valamint **jutányos árak** és **kedvező fizetési feltételek** tekintetében megfelelhettek.

Építkezési vállalatunkat „Tarr és Társa építkezési vállalat“ **törvényszékiileg bejegyzett cég** alatt fogjuk vezetni, építési irodánk pedig az eddigi helyiségben (**Szent-János-utca 322. sz. a. házamban**) lesz, a hol az építkezési szakmába vágó mindenféle megrendeléseket elfogadunk; ezeknek **finanszírozását** társam keresztül viszi, a **technikai** vezetést pedig **én végzem** és mint eddig, jövőben is legfőbb törekvésem lesz a bennünk helyezett bizalomnak **becsülettel és tisztességes** uton megfelelni.

Czégünk a helybeli építkezéseken kívül a megyénkben is előforduló mindennemű magán és testületbeli (**községi, hatósági, uradalmi stb.**) építkezéseket felvállal és minthogy a 320-2/882. sz. **miniszteri jogositvány** szerint

emeletes házak és templomok

építésére is **képesítve vagyok**, vállalatunk az **építkezési szakmához tartozó mindennemű megbízatásnak képes megfelelni.**

E tekintetben felvilágosítással nevezett irodánk, esetleg **Tóth Jenő és Társa fakeskedő cég** Nagyváradon szívesen szolgál.

Kiváló tisztelettel

TARR GYÖRGY.

241 8-10

A FÉLIX GYÓGYFÜRDŐBEN

folyó évi július hó 26-án kedden

— FÉNYES —

ANNA-BÁLT

RENDEZÜNK

— BELÉPTI-DIJ NÉLKÜL. —

KEZDETE ESTE 6 ÓRAKOR.

A zenét **Dankó Boldizsár Kálmán** cigányzenekara fogja szolgáltatni.

Jó ételekről és italokról gondoskodva lesz.

Tisztelettel

A fürdőkezelőség.

252 1-1